

Van gewasbescherming naar integrale aanpak plantgezondheid

PT-project: 14984

Samenvatting

Dit project heeft geleid tot glastuinbouwondernemers bekend te maken met en het noodzakelijke inzicht te verstrekken tot een vernieuwde aanpak van gewasbescherming / plantgezondheid. Op grond hiervan moeten zij kunnen inschatten welke stappen in hun aanpak van ziekten, plagen en onkruidbestrijding genomen moeten worden om de afhankelijkheid en daarmee de inzet van gewasbeschermingsmiddelen te verlagen en de emissie van gewasbeschermingsmiddelen in brede zin sterk te verminderen. Duidelijk is dat deze stap door veel telers is gemaakt, echter dat dit ook een continu proces is met vernieuwde inzichten. Daarnaast zijn voor een aantal knelpunten nog geen adequate oplossingen in Integrated Pest Management (IPM) voorhanden. De stappen die gezet zijn moeten de komende jaren verder opgepakt en uitgerold worden.

Aanleiding

Op het gebied van gewasbescherming zijn er veel nationale en internationale (Europese) ontwikkelingen. Op de lange termijn willen wij een glastuinbouw die nagenoeg emissie- en residuvrij produceert in robuuste systemen met een sterk verminderde afhankelijkheid van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Er moet een effectief en duurzaam pakket middelen (biologisch en chemisch) beschikbaar blijven met een minimale milieubelasting waarmee Nederland op wereldschaal concurrerend kan blijven. Om deze ambities te realiseren moet er een duidelijke kanteling komen in denken en doen richting robuuste weerbare systemen en weerbare ketens.

Aanpak en doel

Hiervoor is een samenhangend transitiepad met bijbehorend communicatieprogramma uitgevoerd. Er is een gedegen stappenplan (systeemintegratie) in de handelingen van de teler en adviezen van adviesbureaus en toeleveranciers opgesteld. Daar waar voorheen eerst gekeken werd welke gewasbeschermingsmiddelen konden worden ingezet, moet nu een omschakeling plaatsvinden naar weerbare gewassen, weerbaar systeem, slimme technologieën en naar een systeem waarbij aanvullend gewerkt wordt met gewasbeschermingsmiddelen als correctiemogelijkheid in een geïntegreerd systeem: Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid.

Binnen het project worden 4 activiteiten onderscheiden.

- Communicatie plan
- Opzetten en vullen website Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid Glastuinbouw
- Organiseren bijeenkomsten, workshops en voorlichtingsdagen
- Leergroepen voor geïntegreerd telen (IPM)

Resultaten

Gestart is met een communicatieplan. Het communicatieplan is verder uitgewerkt in samenspraak met de ondernemersgroep Plantgezondheid en diverse actoren vanuit adviseurs, industrie/bedrijfsleven, onderzoek en overheid. Het belangrijkste doel was: kennisontsluiting op het gebied van Plantgezondheid, bewustwording noodzaak van aanpassing in aanpak = kansen laten zien van andere aanpak en adaptatie en toepassing van het systeemdenken in Plantgezondheid. Hiervoor zijn de volgende communicatiemiddelen aangewend: Website, film Integrated Pest Management (IPM), flyer, organiseren bijeenkomsten, workshops, voorlichtingsdagen en leergroepen: Samen werken aan groene oplossingen.

Op de website van LTO Glaskracht Nederland is een aparte pagina aangemaakt voor het innovatieprogramma 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid'. Deze is gevuld met nieuwsberichten gelinkt aan Plantgezondheid. Daarnaast is een database toegevoegd met alle onderzoeksprojecten op het gebied van plantgezondheid Glastuinbouw (incl PT projecten). Via deze databank zijn honderden onderzoeken op het gebied van plantgezondheid te vinden. Om snel te kunnen zoeken op relevantie is een zeer uitgebreide zoekfunctie ontwikkeld. Op deze manier is voor ondernemers een compleet beeld te geven van reeds gegenereerde kennis, lopende projecten en (potentiele) oplossingsrichtingen voor aanpak van ziekten, plagen en onkruid.

In de periode 2014 – 2016 zijn 6 specifieke plantgezondheidsbijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast zijn diverse presentaties gegeven op voorlichtingsdagen en –avonden. De voorlichtingsbijeenkomsten waren veelal gewas- of regiogericht. Daarnaast zijn jaarlijks 3 bijeenkomsten georganiseerd met de ondernemersgroep Plantgezondheid Glastuinbouw. Specifiek is aandacht gegeven op hoe ondernemers te benaderen om bewuster om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen en de noodzaak van een geïntegreerde aanpak van Plantgezondheid. De integrale aanpak en het stappenplan van 'Het Nieuwe Doen in Plantgezondheid' is hierbij als basis aangehouden. In een aantal interviews is dit ook steeds benadrukt. Daarnaast zijn overheden (Min. van EZ, Ctgb, NVWA) evenals partners in het bedrijfsleven te weten Nefyto, Artemis en Agrodix en onderliggende toeleveranciers en adviesbureaus nauw betrokken bij de aanpak en gezamenlijke boodschap. Ook zijn ketenpartijen (o.a. exporteurs en retail) hier actief bij betrokken.

Om te komen tot meer diepgang bij de aanpak van de geïntegreerde teelt voor verdere verduurzaming van de glastuinbouw zijn 14 leergangen/groepen georganiseerd. De leergangen zijn deels gewas overschrijdend ingericht en zijn deels gericht op bepaalde thema's. Juist het delen van kennis en ervaring over de gewassen heen vormde een belangrijke meerwaarde aan de aanpak. Telers komen dan sneller tot nieuwe inzichten. Als basis voor de leergroepen is het principe van geïntegreerde gewasbescherming, ofwel Integrated Pest Management (IPM) gehanteerd. Met IPM wordt zoveel mogelijk gewerkt met niet-chemische maatregelen, biologische bestrijders en alleen waar noodzakelijk wordt ingegrepen met chemische middelen. Dit is een meer praktische uitwerking van het eerder beschreven stappen plan. Hiervoor is een speciale flyer opgesteld en een film gemaakt met daarin beschreven de 8 basisprincipes die bij alle leergroepen is vertoond c.q. uitgedeeld. Specialisten hebben binnen de leergroepen vanuit verschillende invalshoeken praktische tips en tricks gegeven voor het effectief aanpakken van ziekten, plagen en onkruid binnen een geïntegreerd systeem. De bijeenkomsten zijn door de aanwezigen als door de sprekers als nuttig ervaren. De telers zijn aan het denken gezet over IPM. Het is geen middeljes denken meer, maar systeemdenken. Er kwam wel duidelijk naar voren dat er knelpunten blijven op gebied van plaag- en ziektebeheersing.